

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se
Espoo@naturvardsverket.se

Ärendenummer
NV-25-029274

Datum
2025-08-07

Samrådsyttrande enligt Esbokonventionens protokoll om strategiska miljöbedömningar om Ålands landskapsregerings förslag till delgeneralplan för den havsbaserade vindkraftsparken Sunnanvind

Finlands Miljöcentral har underrättat Naturvårdsverket om samråd om Ålands landskapsregerings förslag till delgeneralplan för Sunnanvinds vindkraftsområde i havet norr om Åland. Myndigheter, organisationer och allmänhet har bjudits in till att lämna synpunkter på miljöbedömningen och planförslaget och hur det kan påverka Sveriges miljö och hälsa. BirdLife Sverige lämnar nedanstående synpunkter.

Lokalisering i internationellt viktig flyttled

Delgeneralplanen för den havsbaserade vindkraftsparken Sunnanvind, som omfattar en betydande del av det öppna havsområdet mellan Finland och Sverige, överlappar en internationellt viktig flyttled för såväl sjö- som landfåglar. Även om det finns studier som visar att sträckande fåglar generellt har god förmåga att undvika vindkraftparker så uppkommer särskilda situationer då kollisionsriskerna blir stora. BirdLife Sverige anser därför att vindkraftparker inte ska placeras i kända och intensivt nyttjade flyttleder, ett kriterium som träffar Sunnanvind. Ett eventuellt tillstånd för Sunnanvind måste således föregås av noggrann utredning och konsekvensbedömning för relevanta arter och fågelgrupper. BirdLife Sverige delar således de analyser och slutsatser som presenterats av SYKE och BirdLife Finland i fråga om att havsbaserad vindkraft bättre placeras i andra områden än Ålands hav.

BirdLife Sverige anser det nödvändigt att den fortsatta processen tar stor hänsyn till de kumulativa effekterna på fågelflyttningen genom regionen. Vindkraftsindustrin (och enskilda exploatörer) måste föreläggas att kartlägga omfattningen av fågelsträck samt installera system som stänger/saktar ner vindkraftverkens rotoror när omständigheter gör gällande att risken är hög för att många kollisioner ska inträffa. Undersökningar måste genomföras när det gäller såväl nattflyttande som dagsträckande arter.

I händelse av att vindkraftsparken Sunnanvind så småningom meddelas tillstånd anser BirdLife Sverige att försiktighetsåtgärder samt kontroll- och uppföljningsprogram måste föreskrivas som villkor för tillståndet. Detta innebär bland annat att förekomsten av bland andra östersjötrut (*Larus fuscus fuscus*) och alkor med flera undersöks återkommande framöver, att detaljerad kollisionsstatistik samlas in och att skyddssystem som stänger/saktar ner vindkraftverkens rotorblad ska tillämpas vid högrisklägen (>100 fåglar/km/timme), både för dag- och nattsträckande fåglar. Som utgångspunkt kan föreslagna villkor för vindkraftsparken Olof Skötkonung i södra Bottenhavet användas.

BirdLife Sverige delar de bedömningar och förslag som WSP anger i generalplanens kompletterande underlagsutredning för fågel (bilaga 17), nämligen att vidare planbestämmelser ska inkludera krav på att verksamhetsutvecklare måste genomföra ytterligare utredningar för att kunna bedöma potentiell påverkan på både stationära (häckande och övervintrande) och migrerande fåglar, samt krav på uppföljningsstudier och driftsreglering av vindkraftverken. I det fall förstudier påvisar en hög risk för betydande påverkan på häckningskolonier för alkor och/eller måsfåglar bör skyddszoner, inom vilka vindkraftverk utesluts, tillämpas.

I syfte att minska osäkerheterna vad gäller fåglars nyttjande av planområdet och minimera påverkan på fåglar under driftskedet rekommenderar WSP (och BirdLife Sverige) följande planbestämmelser införlivas i generalplanen:

- Inom de delar av planområdet som ska bebyggas med vindkraftverk ska tvååriga studier av fåglar utföras innan anläggningsarbeten påbörjas. Studierna ska utformas för att klarlägga huruvida vindkraftsområdet utgör ett viktigt område för rastande, migrerande och födosökande fåglar. Förstudierna ska även omfatta analyser av rörelsemönster hos de fågelarter som identifierats häcka på öar och skär på norra Åland och som av behörig myndighet bedömts som särskilt skyddsvärda eller känsliga utifrån gällande lagstiftning, med användning av vedertagen metodik, för att fastställa i vilken grad dessa arter nyttjar planområdet. Resultaten från förstudierna ska utgöra underlag för den projektspecifika miljökonsekvensbedömning som verksamhetsutvecklare ska genomföra inför planering och etablering av vindkraft inom planområdet. Resultaten från studierna ska utgöra underlag för uppföljningsprogram vars detaljnivå utgår från de erhållna resultaten och behörig myndighets bedömning.
- Om de genomförda studierna av fåglar och/eller uppföljningsprogrammets resultat (enligt ovan) visar att vindkraftsområdet har betydelse för särskilt skyddsvärda eller känsliga fågelarter som förekommer inom området och att risken för kollision kan antas medföra konsekvenser på populationsnivå för dessa arter, ska skyddsåtgärder i form av driftreglering eller åtgärder med motsvarande effektivitet införas. Åtgärderna ska fastställas i samråd med behörig myndighet och implementering ska vara kopplad till relevanta förutsättningar som innebär förhöjd risk för kollision, såsom specifika tidsperioder och väderförhållanden. Uppföljning av åtgärdens effektivitet ska ske.
- Om resultaten från genomförda förstudier (enligt ovan) indikerar att häckande fåglar löper hög risk att utsättas för betydande påverkan av vindkraftsparken på populationsnivå, ska skyddszoner där vindkraftverk inte får etableras, fastställas i samråd med behörig myndighet.

För BirdLife Sverige,



Daniel Bengtsson, Fågelskyddsansvarig BirdLife Sverige
Tel. 070 515 45 33, e-post: daniel.bengtsson@birdlife.se